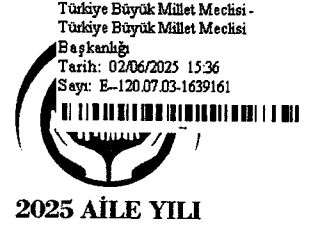

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

ACELE

Sayı : E-72079556-610-16236319
Konu : Soru Önergeleri (7/21845-7/22216)

7/21845 GK 89
7/22216 GK 93

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : a) 21.01.2025 tarihli ve 1569399 sayılı yazınız.
b) 27.01.2025 tarihli ve 1572455 sayılı yazınız.

İlgi yazılar ekinde alınan Van Milletvekili Sayın Gülderen VARLI tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/21845 ve 7/22216 Esas Numaralı yazılı soru önergelerine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.
Bilgilerinize arz ederim.

Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ
Bakan

Ek:

- 1 - 7/21845 Cevap Metni (5 Sayfa)
- 2 - 7/22216 Cevap Metni (2 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: FA22A7F5-09F4-44C1-AF60-BA538E81E8D4

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/ashb-ebys>

Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177. Sk. No:10/A Pk: 06510 Çankaya/ ANKARA
KEP Adresi : ashb@hs01.kep.tr

Bilgi için: Aynur İLHAN ÇAK
Sosyal Çalışmacı
Telefon No: (312) 705 73 30

Van Milletvekili Sayın **Gülderen VARLI**'ya Ait 7/22216 Esas Numaralı Yazılı Soru
Önergesine İlişkin Cevap Metni

Ülkemizin yaşlanma alanındaki temel yaklaşımı; yaşlı bireylerin aileleri ve yakınlarıyla birlikte, kendi sosyal çevrelerinde, aktif ve sağlıklı yaşlanma anlayışıyla yaşlanma sürecini geçirmelerini sağlamaktır. Bu doğrultuda politika ve stratejilerin belirlenmesi, sosyal hizmet faaliyetlerinin geliştirilmesi ve çeşitlendirilmesi için gerekli çalışmalar hak temelli bakış açısıyla, farklı yaşlı profillerinin farklı ihtiyaçları gözetilerek yürütülmektedir. Yaşlı bireylerin bakımdan sağlığa, istihdamdan erişilebilir çevreye, her alanda haklarını etkin kullanmalarını sağlayarak, yaşam kalitelerini artırmaya yönelik çalışmalar sürdürülmektedir.

Bu bağlamda Bakanlığımızca ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının, sivil toplum kuruluşlarının ve akademisyenlerin katkı ve katılımlarıyla "Yaşlı bireylerin haklarını gerçekleştirebildikleri, kendi ihtiyaçlarına ve taleplerine uygun hizmetleri alabildikleri ve yaşam deneyimlerini gelecek nesillere aktarabildikleri her yaş için toplum inşa etmek" vizyonunu ortaya koyan Yaşlanma Vizyon Belgesi hazırlanmıştır. Yaşlanma Vizyon Belgesi'nin ilk uygulama aracı olarak yaşlı bireylerin yaşa bağlı farklılaşan ihtiyaçlarını göz önünde bulunduran 16 hedefe yönelik 51 eylem alanında 183 faaliyeti içeren Yaşlı Hakları Ulusal Eylem Planı yine Bakanlığımız koordinasyonunda ve ilgili paydaşların katkılarıyla hazırlanmıştır. Yaşlanma Vizyon Belgesi ve Yaşlı Hakları Ulusal Eylem Planı 29 Nisan 2023 tarihinde kamuoyu ile paylaşılmıştır.

Yaşlı bireylerin toplumsal yaşama eşit fırsatlarda katılabilmesi ve sosyal hayatın içerisindeki tüm yapıların yaşlı vatandaşlar için erişilebilir olmasını sağlamak amacıyla Türkiye genelinde erişilebilirlik çalışmaları da hızla devam etmektedir. Bu kapsamda, yaşlı bireylerin toplumsal yaşama eşit fırsatlarda katılabilmesi, erişilebilirliğin hayata geçirilmesi ve yapıları çevrenin engelsiz hale getirilmesine yönelik Erişilebilirlik Destek Projeleri (ERDEP) yürütülmüş olup bu kapsamında devam eden projeler bulunmaktadır.

Bakanlığımız tarafından koordine edilen ve valilikler bünyesinde kurularak görev yapan Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Komisyonlarının faaliyetleri sonucu, 2014-2024 yılları arasında bina, açık alan ve toplu taşıma aracı olmak üzere yaklaşık 60 bin denetim gerçekleştirilmiş, toplam 3.583 erişilebilirlik belgesi verilmiştir.

Erişilebilirlik konusunda toplumsal farkındalık düzeyinin artırılması amacıyla üniversiteler, belediyeler ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapan 28.000'i aşkın kişiye erişilebilirlik eğitimi verilmiştir.

2013 yılında hayata geçirilmiş olan ücretsiz seyahat uygulaması ile şehir içinde karayolu, denizyolu ve demiryolu araçlarından yaşlı bireyler ücretsiz yararlanmaktadır. 2015 yılında bu uygulamanın kapsamı özel halk otobüsleri ve deniz ulaşım araçlarını kapsayacak şekilde genişletilerek Bakanlığımız tarafından bu araçlara gelir desteği ödemesi başlatılmıştır. Ücretsiz seyahat uygulaması kapsamında, özel halk otobüsü ve deniz ulaşım araçlarına 2025 Şubat ayı sonuna kadar 2 Milyar 881 Milyon TL gelir desteği ödemesi yapılmıştır.

2016 yılında ülkemizde ikamet eden ve sosyal hizmete ihtiyaç duyan, 65 yaş üstü yaşlı bireylerin korunması ve desteklenmesi amacıyla, biyo-psiko sosyal bakıma ihtiyacı olanların yaşadıkları mekânlarda gerekli olan bakımlarının yapılarak yaşamlarını kolaylaştırmak amacıyla Yaşlı Destek Programı (YADES) başlatılmıştır. Yaşlı Destek Programı (YADES) ile belediyeler tarafından yaşlı bireylere yönelik sunulan evde bakım, gündüz bakım, evde sağlık, manevi

destek, gönüllülük faaliyetleri gibi çeşitli hizmet modelleri desteklenmektedir. YADES Programı kapsamında 2024 yılı dâhil olmak üzere 9 yılda toplam 56 milyon 575 bin TL finansman desteği sağlanmış olup 42 farklı belediyede (15 ilçe ve 27 ilde) 91 farklı proje ile 97.595 hanede 146.372 yaşlı vatandaşımıza ulaşılarak evde bakım, psiko-sosyal destek ve kültürel faaliyet hizmetleri sunulmuştur.

Bakanlığımız koordinasyonunda ilgili üniversitelerle yürütülen “60+ Tazelenme Üniversitesi Projesi” ile 60 yaş ve üzeri bireylerin aktif yaşlanma ve hayat boyu öğrenme kapsamında sosyal hayata aktif katılımı desteklenmektedir. Dünya’da 3. Yaş Üniversitesi olarak bilinen ülkemizde de Bakanlığımız ile üniversiteler arasında yapılan iş birliği protokolleriyle Tazelenme Üniversitesi adı altında yaygınlaştırılan uygulama kapsamında yaşlı bireylerin ihtiyaçlarına özgü oluşturulmuş eğitim programları çerçevesinde yaşlı bireylere eğitim verilmekte olup yaşlı bireylerin yaşlılık sürecini hayatın diğer aşamaları gibi anlamlı bir şekilde geçirebilmesi, yaşam boyu öğrenme kavramı çerçevesinde kişisel gelişimlerinin sağlanması amaçlanmaktadır. Eğitimler ilgili üniversitelerin programları ve katılımcı yaşlı bireylerin talepleri doğrultusunda belirlenebilmektedir. Yaş grubu esneklik göstermekle birlikte genel olarak 60 yaşını dolduran her birey 3. Yaş/Tazelenme Üniversitesine başvurabilmekte ve bu üniversitelerden ücretsiz olarak yararlanabilmektedir. Tazelenme Üniversitelerinde eğitim gören yaşlı bireyler aynı zamanda genç öğrencilerle aynı kampüste yer alarak etkileşim içine de girebilmektedir.

Diğer taraftan Bakanlığımızca Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma (SYD) Vakıfları aracılığıyla ihtiyaç sahibi vatandaşlarımıza yönelik olarak başta 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu olmak üzere 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun ve diğer mevzuat hükümleri doğrultusunda sosyal yardım programları yürütülmektedir. Yürütülmekte olan sosyal yardım programları düzenli ve süreli nitelikte olmak üzere aile yardımları, barınma ve gıda yardımları, engelli ve yaşlı yardımları, sağlık yardımları, eğitim yardımları ve proje destekleri olarak sınıflandırılmaktadır.

Bu kapsamda 2022 sayılı Kanun gereğince 65 yaşını doldurmuş, sosyal güvencesi olmayan ve kendisi ile eşi dikkate alınmak suretiyle kişi başına düşen ortalama aylık geliri net asgari ücretin 1/3’ünden az olan Türk vatandaşları Yaşlı Aylığından faydalanabilmektedirler. Ödemeler aylık olarak yapılmakta olup 01.01.2025-30.06.2025 dönemi için aylık ödeme tutarı 4.664,18 TL’dir.

Ayrıca yaşlı ve engelli vatandaşlarımızın; ev temizliği ve kişisel bakımları gibi zaruri ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik geliştirilen Ulusal VEFA Programı kapsamında ihtiyaç sahibi olup kişisel bakımlarını ve zaruri ihtiyaçlarını karşılayamayan yaşlı ve engelli vatandaşlarımız ve ağır kronik hastalığı nedeniyle kendi öz bakımını yerine getiremeyen vatandaşlarımız ikamet ettikleri evlerinde program kapsamındaki hizmetlerden faydalandırılmaktadır.

Öte yandan 3294 sayılı Kanun kapsamında ihtiyaç sahibi olan ve son resmi nikâhlı eşini kaybetmiş kadınlara yönelik Eşi Vefat Etmiş Kadınlara Yönelik Düzenli Nakit Yardım Programı ve 3294 sayılı Kanun kapsamında ihtiyaç sahibi olan annesi, babası veya her ikisi de vefat etmiş çocuklar için Öksüz ve Yetim Yardımı Programı yürütülmektedir.

Soru önergesinde yer alan diğer konular, diğer Bakanlıkların görev ve yetki alanına girdiğinden Bakanlığımızca değerlendirilememiştir.